

KOVYHO MEDIÁLNÍ RING – 1. DÍL: KDO

AKTIVITA: KDO JE TAJEMNÝ VEDOUCÍ KOLOTOČE?

Anotace:	V krátké aktivitě žáci analyzují článek, který je podepsán pseudonymem. Žáci přemýšlejí nad tím, jaké záměry mohou tvůrci mediálních sdělení sledovat a proč je pro příjemce důležité autory mediálních sdělení znát.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace, informatika a informační a komunikační technologie OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), MV OV: OVDS, IKT
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi
Doporučený věk:	12+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none"> ▪ umějí u konkrétního mediálního sdělení dohledat, kdo je jeho autorem ▪ si dokážou dohledat více informací o autorovi sdělení a o médiu, v němž bylo sdělení publikováno ▪ přemýšlejí nad tím, kdo má kontrolu nad vznikem a šířením analyzovaného sdělení
Délka:	45 min. (včetně projekce videa a související reportáže)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRACOVNÍ LIST pro každou skupinu žáků ▪ MATERIÁL pro každou skupinu žáků (pokud se rozhodnete MATERIÁL využívat) ▪ LIST PRO VYUČUJÍCÍ ▪ přístup na internet (pro přehrání reportáže a zobrazení článku z portálu Aeronet.cz) ▪ psací pomůcky
Postup:	<ol style="list-style-type: none"> 1. V úvodu aktivity se ptáme žáků: <i>Jak často si všímáte u mediálních sdělení, která konzumujete, kdo je jejich autorem? Co vás vede k tomu si toho všítat, nebo nevšítat?</i> Poté můžeme zmínit, že mediální sdělení často vytvářejí mediální profesionálové. A zeptat se: <i>Znáte nějaké</i>

české novináře?

2. Následuje **projekce videa**.
3. Řekneme žákům, že si nyní prakticky vyzkoušíme zanalyzovat mediální sdělení, a rozdáme jim do každé skupiny **PRACOVNÍ LIST**. Poté je vyzveme, ať odpovědí na zadané otázky. Žáci mohou využívat pro účely vyhledávání internet.

Poznámka 1: Pokud nechceme, aby internet používali (nebo to není možné), rozdáme žákům do skupin **MATERIÁL**, v němž najdou medailonek autora VK (Vedoucího kolotoče), záhlaví a zápatí webové stránky, na níž byl článek publikován, a informace uvedené ve webové sekci Kontakt.

Poznámka 2: Cílem této části aktivity je soustředit se na autora sdělení, nikoli analyzovat obsah článku – není tedy nutné rozebírat kauzu „lithium“.

4. Žáci následně prezentují výsledky svého pátrání. Poté krátce debatujeme o důvodech, proč není článek podepsán skutečným jménem, ale jen přezdívkou. Zamýšlíme se, co to vypovídá o důvěryhodnosti zdroje.
5. Poté žákům řekneme, že se podíváme blíže na pozadí webu, ze kterého pochází analyzovaný článek. Následuje **projekce reportáže z pořadu Reportéři ČT** (15 minut) o bezúspěšném pátrání dvou novinářů po provozovateli webu Aeronet.
6. Po projekci zjišťujeme, co se žáci dozvěděli z reportáže nového, co je zaujalo nebo překvapilo. Můžeme zmínit, že není v naší moci – v moci nás, běžných příjemců mediálních sdělení – vždy dokázat uspokojivě odpovědět na klíčovou otázku **KDO?** Naše možnosti jsou omezené, nemáme zpravidla tolik času, finančních prostředků ani zkušeností a kontaktů, jako mají investigativní novináři. Právě díky poctivé práci mediálních profesionálů však můžeme i my zjistit, KDO je ve skutečnosti autorem článku, provozovatelem webu nebo majitelem média.
Poznámka: Pokud preferujete věnovat více času evokaci a reflexi nebo pokud se domníváte, že by reportáž byla pro vaše žáky příliš složitá, doporučujeme body 5 a 6 přeskočit. Na konci **LISTU PRO VYUČUJÍCÍ** jsou shrnuta dosavadní zjištění o pozadí webu Aeronet, která plynou z investigativní práce novinářů. Můžete tyto informace s žáky sdílet ústně či přejít rovnou na reflexi aktivity.

Reflexe:

Reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: *Proč je důležité, aby byl u článků autor uveden?* Vybízíme žáky, aby dali dohromady co nejvíce důvodů, ty zapisujeme stručně na tabuli.

V reflexi bychom měli dojít k tomu, že za každým mediálním sdělením stojí konkrétní lidé, kteří ho vytvořili. Když víme, kdo mediální sdělení vytvořil a kdo má kontrolu nad jeho šířením, když si můžeme u těchto lidí dohledat, čím se zabývají a jaké jsou jejich zájmy (např. ekonomické, politické), tak snadněji pochopíme, proč sdělení vzniklo a do jaké míry mu můžeme důvěřovat. Pokud tyto osoby svou totožnost zatajují, je to výzva k ostražitosti. Autor, který se nepodepíše, a provozovatel, který se skrývá, nehrají s příjemcem mediálního sdělení férovou hru. Pokud si za informacemi a svými zdroji stojí, nemají důvod se skrývat.

Každé seriózní zpravodajské médium musí dodržovat základní žurnalistické profesní a etické standardy (např. jasně odlišit zpravodajství od komentářů). Musí si stát za svým obsahem, nést za něj zodpovědnost a přijmout kritiku ve chvíli, kdy udělá nějakou chybu (rozšíří nepravdivou informaci apod.). Anonymní zdroje této kontrole a zodpovědnosti nepodléhají, a pokud na ně narazíme, měli bychom být ostražití.

Zkušenosti z praxe:

Lekci jsem vyzkoušela v 8. a 9. ročníku. Žáky zaujalo především video s youtuberem Kovym. Jakmile se Kovy objevil na obrazovce, třída zašuměla radostným nadšením.

V úvodní fázi se ukázalo, že většina žáků se nezajímá o to, kdo je autorem sdělení. Uváděli několik důvodů: nevědí, k čemu by jim to bylo dobré, nebo konzumují mediální sdělení jen ze zdrojů, jimž věří (např. veřejnoprávní média či média, která jim byla doporučena někým důvěryhodným).

S analýzou na pracovním listu si žáci poradili dobře. Doporučuji ale při jejím zadávání zdůraznit, aby hledali odpovědi výhradně na webové stránce, na níž je článek uveřejněn. V jedné z hodin, kde jsem tuto instrukci nezdůraznila, žáci totiž začali pátrat obecně na internetu, například na Wikipedii.

Závěrem bych ještě ráda upozornila na to, že za 45 minut se dá lekce stihnout, ale musela jsem dost hlídat čas při diskusních aktivitách a skupinové práci, abychom stihli zhlédnout celý pořad Reportéři ČT.

Michaela Křiváčková, ZŠ Petřiny, Praha

Prohlédněte si článek z webového portálu Aeronet.cz (který používá zkratku AENews) a odpovězte na otázky níže:

[Z domova](#) [Ze světa](#) [Z internetu](#) [Blogy](#) [Videa](#) [Vše](#)

Home > Z domova > Megatunel za 3 biliony korun pouhých 17 dní před volbami do sněmovny?...

Megatunel za 3 biliony korun pouhých 17 dní před volbami do sněmovny? Australští těžaři na poslední chvíli dostali od ministra průmyslu bíanco šek na privatizaci těžby lithia pod Cínovcem! Český stát si za lithiový národní poklad řekl jenom o vytvoření nekvalifikovaných pracovních míst!

Z domova Říj 4, 2017

-VK-

Šéfredaktor AE News

Vedoucí kolotoče

MEDAILONEK AUTORA

Po kliknutí na „Vedoucí kolotoče“ se dostanete na medailonek autora (níže). Zde vidíme informaci o jeho předešlé aktivitě (k září 2018 napsal 845 příspěvků a 451 komentářů) a odkazy na jeho další články.

Home > Authors > Posts by Vedoucí kolotoče

Vedoucí kolotoče

845 POSTS 451 KOMENTÁŘŮ

VIDEO: Donald Trump s opovržením sledoval opilého šéfa Evropské komise, který ztropil ostudu při slavnostním focení

VIDEO: Ožrala a zloděj zlodějský? Kalousek ve sněmovně lhal o událostech z roku 2006 a chystané vládě s Jiřím Paroubkem za

Bez Dublinu se obejdeme, bez rodiny zahyneme! Probouzíme se do éry neosamizdatu uprostřed informační války. Připojte se k nám a podpořte prosím náš projekt. Děkujeme!

Dosud jsme vybrali €223,94 ze sumy €1,290.00 potřebné pro zachování provozu AE News na příští měsíc. To je 17.36% z uvedené cílové sumy.

17.36%

ZÁHLAVÍ WEBU

AENews®

 Z domova [Ze světa](#) [Z internetu](#) [Blogy](#) [Videa](#) [Vše](#)

Ve webové sekci Kontakt jsou uvedené informace níže:

Pokud máte cokoliv na srdci, dotazy, nápady nebo náměty, kontaktujte nás skrze níže uvedený formulář. Redakce se bude snažit odpovědět co nejdříve. Pokud se zajímáte o možnost spolupráce s našim zpravodajským serverem, sponzoring našeho portálu, PR článek, umístění reklamy na náš server anebo chcete u nás publikovat své články jako autor, nepamenejte na začátek zprávy výrazně uvést: "Nabídka ke spolupráci".

Upozornění: Pokud se vám po odeslání níže uvedeného formuláře zobrazí hláška o detekci spamu, můžete místo kontaktního formuláře zaslat zprávu na náš email: redakce zavináč aeronet tečka cézet.

CONTACT DETAILS

American European News, LLC
40 Wall Street, 28th floor
New York City, NY 10005
United States
Phone: +1 (646) 213 2843
Fax: +1 (646) 403 4701

ABOUT US

AE News is an alternative news server operated on volunteer basis by American European News, LLC, a US-based company in the city of New York and providing complex and thorough political and security analysis. At this moment, we're targeting Czech and Slovak audience only. We are focused on publishing clear and straight explanations about worldwide geopolitical issues of the 21st century. Our project is financed entirely through donations from our readers and our goal is to become a true and real alternative to mainstream media that fail to provide unbiased political views on current events in the world.

ZÁPATÍ WEBU

AE News (American European News) je nezávislý internetový zpravodajský portál připravovaný českými a slovenskými krajany žijícími v Holandsku, Rusku a v USA. Přinášíme informace z alternativních zdrojů, dešifrujeme politické události, dezinformace a mediální propagandu a píšeme o dopadech a souvislostech. U nás píšeme bez cenzury, bez politické korektnosti, bez servilních postojů k palčivým problémům z domova i ze světa.

Veškeré články jsou díly příslušných autorů.

DNEŠNÍ ČLÁNEK

Sudety sobě: Rozkryli jsme napojení Čizinského sdružení Praha sobě na extrémistickou sudetoněmeckou skupinu Witikobund, která je v hledáčku BIS jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku! Voliči v Praze si zvolili na magistrát trojského koně ortodoxního křídla Sudetoněmeckého landsmančaftu, které vzniklo jako projekt bývalých esesáků a důstojníků Wehrmachtu po II. sv. válce! Sudetská lobby je vítězem komunálních voleb v Praze!

Říj 16, 2018

OBLÍBENÉ RUBRIKY

Ze světa	665
Videa	643
Z domova	403
Blogy	393
Krátké zprávy	180
Z internetu	40

KOVYHO MEDIÁLNÍ RING – 1. DÍL: KDO

LIST PRO VYUČUJÍCÍ

Analýza článku z webu Aeronet.cz podle klíčové otázky KDO

Níže je vypracována analýza podle první klíčové otázky KDO? a příslušných podotázek z konceptu 5 klíčových otázek.

Kdo je autorem nebo tvůrcem tohoto sdělení?

Těsně pod článkem je jako autor uveden VK, který je označen jako „šéfredaktor AENews“. O řádek níže je rámeček s fotografií bývalého premiéra Jiřího Paroubka a textem „Vedoucí kolotoče“, který je prokliknutelný. Proklikem jména se dostaneme na stránku obsahující seznam všech článků, které Vedoucí kolotoče na tomto webu publikoval. Je jich velké množství.

Autor tedy vystupuje pod pseudonymem a využívá falešnou fotografii – je zřejmé, že Jiří Paroubek není autorem článků. Je nicméně velmi pravděpodobné, že vaši žáci nebudou Jiřího Paroubka znát a budou fotografii s ním považovat za skutečnou fotografii autora článku. To bude mít pravděpodobně dopad na hodnocení důvěryhodnosti autora. Zatímco v příjemcích mediálních sdělení, kteří vědí, jak vypadá Jiří Paroubek, spojitost jeho fotografie s pseudonymem „Vedoucí kolotoče“ vyvolá pravděpodobně jistou ostražitost nebo nedůvěru, může na žáky autor díky publikování „své“ fotografie naopak působit důvěryhodněji. Navrhujeme poukázat na to, že autor využívá falešnou fotografii, promítnutím nějaké fotografie s Jiřím Paroubkem.

Jaké informace lze o autorovi nebo tvůrci tohoto sdělení na tomto webu dohledat?

O autorovi nejsou na webu uvedeny žádné další informace. Na webu je v sekci „Kontakt“ uvedeno, že web spravuje společnost American European News, LLC, se sídlem v New Yorku. Vlevo dole je uvedeno, že tento internetový zpravodajský portál „je připravovaný českými a slovenskými krajany žijícími v Holandsku, Rusku a v USA“.

Kdo má kontrolu nad vznikem a šířením tohoto sdělení?

Je to především provozovatel webu, jehož identitu však neznáme. (Provozovatel webu může, ale nemusí být rovněž autorem analyzovaného článku.) V sekci Kontakt je uvedena společnost American European News, LLC, se sídlem v New Yorku, chybí však konkrétní osoby z dané firmy. V téže sekci je dále telefonní a faxové číslo, kontaktní formulář a redakční e-mail. Jak nicméně vyplývá z investigativní reportáže Ondřeje Kundry, společnost na dané adrese reálně nesídlí a na telefony a e-maily nikdo neodpovídá. Další informace o pozadí webu lze zjistit také vyhledáním vlastníka domény dané stránky, například na webu www.whois.net. Tam se dozvíme, kdy byl web registrován (1. 5. 2003) a kde (Arizona, USA).

Sdělení se dále šíří také na sociálních sítích, kde jeho šíření ovlivňují sami uživatelé (např. příspěvek sdílejí na svém profilu, komentují ho), ale také algoritmy sociálních sítí (ovlivňují, komu a kdy se příspěvek zobrazí). Provozovatel uvádí na webu odkaz na své profily na sociální síti Facebook, Twitter a ruské sociální síti VKontakte (v záhlaví vpravo nahoře). *Analýza dezinformačních webů* provedená novináři z redakce Aktuálně.cz určila Aeronet jako web, jehož články vyvolaly na sociální síti Facebook nejvíce interakcí (komentářů, sdílení či lajků). Každý článek nasbíral v průměru 2335 interakcí. Oficiální údaje o čtenosti Aeronetu nejsou známy. Počet interakcí na Facebooku a dopad kauzy lithium na změnu voličských preferencí však svědčí o velkém dosahu. Webové stránky Aeronetu navštěvují denně pravděpodobně desetitisíce internetových uživatelů.

Přehledně zpracované informace o kauze lithium jsou dostupné online na [serveru INFO.CZ](http://serveru.INFO.CZ).

POZADÍ WEBU AERONET

(shrnutí informací ze dvou reportáží pořadu Reportéři ČT – Pravda z kolotoče a Pravda z kolotoče II)

- Web Aeronet vznikl v roce 2001 jako specializovaný web pro letecké amatéry, později se stal uzavřenou komunitou pro počítačové hackery, pro veřejnost byl obsah webu nedostupný. Přeměna na web, který se věnuje domácí i zahraniční politice, nastala pár měsíců po anexi Krymu. V článcích je zřetelná kritika EU, NATO a USA, zatímco Rusko a ruský prezident jsou prezentováni většinou pozitivně.
- V kontaktních detailech je (v době přípravy publikace) uvedena adresa v New Yorku; v roce 2016, kdy vznikla první reportáž, tam byla však adresa v nizozemském Eindhoven. Novinář Ondřej Kundra z Respektu se tam vydal firmu hledat a zjistil, že tam nesídlí. Stejná situace se opakuje i s aktuálně uváděnou adresou.
- Aneta Snopová (ČT) s Ondřejem Kundrou (Respekt) zjistili, že všechny účty k Aeronetu byly vedeny na jméno slévárenského dělníka Mariána Rohályho z Havířova. Novináři ale také zjistili, že k účtu nemá dispoziční práva – osobou, která z něj může vybírat peníze, je Marek Pešl (čtyřicátník z Branišova v jižních Čechách, který je ale od roku 2003 nezvěstný). Marek Pešl měl finanční problémy a bylo na něj uvaleno několik exekucí. V letech 2017 a 2018 vykazoval aktivitu na Slovensku, kde si založil firmu, která ale na oficiálně uváděné adrese nesídlí.
- Po odhalení Mariána Rohályho začaly být účty vedeny na jméno Jiřího Beneše, dispoziční práva k němu však měla další osoba – Josef Beneš. Jiří Beneš o fungování Aeronetu nic nevěděl, účet založil na žádost svého kamaráda Josefa Beneše. Rodinu Josefa Beneše jeho angažovanost v záležitosti Aeronetu překvapila, uvedli, že se léčí s psychickou poruchou a nevychází z domu.
- Účty k Aeronetu mění majitele, co se ale nemění, je skutečnost, že finálním příjemcem peněz z Aeronetu zůstává Marek Pešl, který je vybírá pravidelně v hotovosti v Trenčíně. V roce 2016 dlužil na exekucích statisíce, v květnu 2018 už pouze 30 000 korun.
- Aeronet na webu uvádí, že každý měsíc potřebuje na provoz webu zhruba 33 000 korun, které má vybírat od čtenářů. Podle reportáže poslali přispěvatelé na jeho účet v roce 2017 více než dva miliony korun. Kvůli podezření, že tyto peníze nejsou daněny, se o celou záležitost zajímá i finanční správa.